

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. III. An? quomodo? & quando contractus conditionatus transferat
dominium? & quæ ejus differentia à modali

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

§. III.

An? quomodo? Quando contractus conditionatus transferat Dominium? & quæ ejus differentia à Modali?

218. **C**ontractus potest quinque potissimum modis iniri primò, absolutè, & purè non adjecto die, vel tempore, nec conditione, nec modo, nec alternatione: sic initus statim, ac perfectus est, obligat, per *Reg. 14. in lege eum. qui 41. ff. de verb. oblig. in obligationibus, in quibus dies non apponitur presenti die debetur.*

Secundò potest iniri in diem, eúmque incertum, ita ut incertum sit, an sit aliquando futurus (ut dabo tibi centum ad diem appulsus navis ex Indijs, hic contractus est potiùs conditionalis, proinde obligatio ejus, ac actio suspenditur ad talem eventum *L. 1. §. 2. ff. de condit. & demonstrat*) aut certum sit aliquando futurum, ut promitto centum ad diem mortis paternæ; aut constet, quando sit eventurus, ut lego Titio centum die paschatis solvendo, & hic contractus est propriè in diem, dummodò hæc sit certo futura, non suspendit obligationem, sed eam statim inducit, id est, res promissa mox debetur, ejusque debitum transit ad hæredes, licet non urgeat ante diei adventum.

Tertiò contrahi potest sub conditione de præsentì, præterito, vel futuro, necessaria aut contingente, possibili aut

impossibili. Est autem conditio aliquid à quo contrahens vult dependere suam dispositionem, hujusque obligationem suspendere, donec purificetur, seu verificetur ejus existentia. Quando conditio evenit, ita ut potuerit non evenire, dicitur contingens, eaque vel est honesta, vel turpis, si necessariò evenit, est necessaria; si potest evenire, dicitur possibilis; impossibilis verò, si evenire nequit, ètque talis, aut ex natura rei, ut si hircò-cervum caperis, aut est impossibilis defacto, ut si aureum montem dederis; aut de jure, qualis est omnis conditio turpis, ut si pejeraveris, &c. quod enim absque peccato fieri non potest, de jure dicitur impossibile; quædam ex turpibus conditionibus sunt contra substantiam contractus, ut contraho tecum matrimonium, si evites generationem prolis.

Quartò potest contrahi sub modo, est autem modus secundum Sylvestrum *V. conditio n. 3.* adjectio alicujus oneris, ad quod post contractum perfectum obligate intendimus contrahentem. Differt modus à conditione, quod hæc suspendat obligationem usque ad eventum, seu verificationem conditionis, secus modus; hic enim perfectam supponit dispositionem, eamque solum temperat adjectione oneris,

oneris, ut vendo tibi fundum cum obligatione, ut vicissim domum tuam eloces Petro, quod onus adjectum non suspendit contractum usque ad adventum modi. Unde notat citatus Sylvester, quod conditio exprimi soleat per dictionem *si* v. g. ducam te, si Pater consenserit: modus per dictionem *ut* v. g. ducam te, ut divitias consequar. Quare licet donatum sub conditione peti nequeat ante conditionis existentiam, at donatum sub modo mox peti potest. Molin. *Disput.* 208. num. 8. sed vicissim Donatarius si petitur, debet prestare cautionem, de exequendo modo, aut haeres Donatarii, si hic ante impletum modum mortuus sit, Laym. *Lib.* 3. tract. 4. c. 4. n. 6.

Quintò potest contrahi alternativè: est autem contractus alternativus rerum, qui obligat ad præstandum alterutrum ex duabus rebus, seu sub disjunctione hanc, aut illam rem E; g. equum aut centum aureos.

Præter contractum alternativum rerum datur etiam alternativus personarum, locorum & temporum E. g. Titio vel Caio, Græcij, vel Vienna; Calendis Januarijs, vel Februarijs.

De alternativis notetur *Reg.* 170. in 6. ex *L. in eo, quod pluri est ff. de R. I. in alternativis debitorie est electio, & sufficit alterum adimpleri*, de qua fuse Wicstaer. Regulae sensus est, quod alternativa dispositio subsistat, dummodò unum ex disjunctivè expressis præsterit idque arbitrio debitoris eligendum, disponens enim alternativè intendit favere debitori tam in ultimis voluntatibus, quam alijs contractibus, ac cæteris dispositionibus; nempe tunc electio est penes debitorem, quando ut Vivianus inter-

pretatur, disponens verba dirigit ad debitorem ad aliquid præstandum, quando autem dirigitur ad creditorem, ut aliquid accipiat, penes hunc stat electio *L. si ita 25. ff. de contrah. empr.* si is, cui competit electio, ante hanc decedat, facultas eligendi transit ad hæredes *L. si ita 79. pr. ff. de V. O.* si debitor ex errore utrumque præstitit, habet optionem repetendi quòd voluerit, neque si ante satisfactionem unum alternativorum perijt, tenetur alterum dare, sed hoc, aut ejus, quod interijt, valorem offerre habet in arbitrio positum *L. cum res 47. §. 3. ff. de Legat.* Ab hac Reg. sequentes Wiest. à n. 10. adducit exceptiones.

Prima est, si quis in testamento, aut legato plures alternativè scripsit hæredes, aut legatarios disjunctiva *vel, aut* est res solvenda in copulativam, ut nemo careat suo commodo. *L. cum quidam 4. V. melius C. de V. S.* Alternativa concepta per particulam *seu* sapius pollet vi copulativæ, quam disjunctivæ.

Secunda in legatis sunt pensanda verba, quæ si testator dirigit ad hæredem; electio est ipsius, v. g. hæres Titio fundum A, aut centum aureos dato, Legatarii verò, si ad hunc v. g. Titius fundum A, aut centum aureos accipiat.

Tertia in alternativis remediorum seu actionum judicialium, electio est penes creditorem, seu Actorem, aliàs nunquam suum finem allequeretur Reo impediens actionem, ex qua metuit damnum *L. servus 108. §. 2. ff. de Legat.*

Quarta in alternativis locorum ante petitionem creditoris debetur electio debitori, si hic non prævenit, ea est creditoris.

Quinta in alternativis personarum

E c 2

electio

electio stat penes Judicem, hujus enim est penam proportionare delicto, nisi legis verba ad Reum dirigantur E.g. det mille aureos, aut sit perpetuo incarceratus,

Sexta in alternativis personarum, inter quas prerogativa Ordinis, ut in substitutionibus testamentariis, debet servari Ordo litterarum, ut dum testator jubet dari liberis, in horum defectu dandum est consanguineis. In alternativis personarum disjunctiva, *vel, aut*, non resolvitur in copulativam, *L. cum quidam 4. verb. melius C. de V. S.* His praemissis decidenda sunt quaestiones in §. proposita.

219. Dico primo modalis contractus in eo differt a conditionali, quod mandalis non suspendat obligationem, donec impleatur ab altero onus adjectum secus conditionalis proprie talis: constat id ex numero priore *Versu. quarto potest contrahi.*

Dico secundo contractus sub conditione de praeterito vel praesenti non suspendit contractum, nec viciat, sed valet, & obligat, si conditio re ipsa subsistit etiam ignorata a contrahentibus, ut *contraho tecum, si Pater est mortuus, vel si Nobilises, &c.* quia jam est impleta conditio, cui alligatur obligatio.

Amplia conclusionem ad contractum conditionalem sub conditione necessario futura, E.g. *contraho sponsalia, vel matrimonium, si cras sol orietur*, est communior apud Sanch. *L. 5. de matrim. Disput. 2. ex L. 9. §. 1. ff. de novationibus*, quia existentia conditionis jam est determinata in sua causa, ergo habetur pro praesenti, ergo non moratur obligationem, nisi constet contrahentes noluisse

se se obligare ante ejus eventum, aut nisi ignoraverint necessario futuram: tunc enim respectu eorum se habet, ac si esset contingens.

220. Dico tertio contractus inicus sub conditione honesta contingenter futura suspendit obligationem in tempus eventus illius: Ejusmodi contractus sunt proprie conditionales: conditio enim proprie talis inquit Haunold. *est qualitas actui adjecta, vel inharens, qua in dubium eventum futurum suspendit, vel dissolvit*: ut promitto tibi matrimonium, si tale officium consequeris: lego tibi mille si duxeris Titiam. Etsi autem conditio de futuro honesta non obliget ad praestandum promissum, antequam purificetur, obligat tamen contrahentes expectare eventum conditionis, nec possunt licite impedire ejus purificationem. Ita omnes: aliam intendens non expectare deciperet alterum, quapropter alter ex contractu conditionato acquirit aliquod jus, nempe spem futurae conditionis, §. 4. *Instit. de V. O.* Sed facitne valide resiliendo, etsi faciat illicite? *Resp.* sub distinctione cum Lugo *Disp. 22. a. n. 383.* invalide in contractibus solo consensu perfectibilibus, valide autem in contractibus ante traditionem rei imperfectibilibus. Ratio primi probatur exemplo voventis castitatem sub conditione contingenti futura, quod votum est irrevocabile ante purificationem conditionem, aliam revocans ante hanc purificationem, & postea post ejus adventum fornicans non esset reus voti castitatis, contra omnes, ergo etiam promissio humana sub simili conditione facta solo consensu perfectibilis obligat irrevocabiliter.

Hinc sponsalia secunda absoluta non diri-

dirimunt priora conditionata ante eventum conditionis, Sanch. *Lib. 7. Disp. 69. n. 3 de Matr.* quia absoluta talis promissio est invalida, utpote de peccato ad ministra mittendo.

Ratio secundi est, quod contractus talis nequeat absolvi nisi tradatur res animo transferendi Dominium: qui animus est impossibilis sine novo consensu, qui si tempore traditionis, si ante hanc primus consensus fuerit revocatus.

Hinc si Principalis ante contractum Matrimonium per Procuratorem revocet suum consensum alligatum contractui Procuratoris, Matrimonium est nullum, etsi revocatio Procuratori sit ignota, ita specialiter constituitur *Cap. fin. de Procuratoribus in 6. de contractu matrimoniali apud Sanch. lib. 2. de matrim. Disp. 11. n. 6.* - - - Sicutamen revocans, quod teneatur noviter consentire & perficere contractum patet ex ratione data obligatione expectandi eventum.

Sed quid si tu, quantum est ex parte tua facis, quantum potes, ut impleatur conditio, at persona circa quam est implenda conditio repugnat, v. g. legatur tibi mille, si duxeris Titiam; vis illam ducere, sed illa vel non vult, vel prius nupsit alteri, censeris ne implevisse conditionem ad effectum acquirendi mille?

Resp. Affirmativè quando conditio apposta est in ultimis voluntatibus *L. 1. Cod. de his, quæ sub modo & L. 3. de condit. institutorum* ac alijs legibus apud Sanch. *L. 1. de matrim. Disp. 33. n. 19.* cum communi. Ratio est, quod satisfiat menti testatoris,

221. Dico quartò nullus ferè contractus sub Conditione impossibili, sive tali ex natura rei sive defacto, sive de

jure initus valet, quia obligat consensum purificationi conditionis, cujus dum ex natura rei, aut defacto est impossibilis, purificatio implicat, ergo etiam absolutus consensus: quando autem conditio est de jure impossibilis, seu turpis ad eam purificandam obligatio est impossibilis per dicta à n. 213. Dixi ferè nullus, quia Matrimonium, & ultima voluntas excipiuntur à jure positivo, quod rejicit, habetque pro non adjectis similes conditiones, proinde non vitiant Matrimonium, testamentum, legatum, etsi adjiciantur, sed valent æquè, ac si non fuissent adjectæ Conditiones impossibiles, aut turpes *Cap. fin. de Conditionibus appostis, & §. impossibilis Instit. de heredibus instituendis.* Ante conditum *Cit. cap. finale* Matrimonium sub Conditione impossibili fuisse vitiatum, seu non valuisse suadet efficacissima sequens ratio: Matrimonium non perficitur sine actuali consensu contrahentium *L. 30. ff. reg. jur.* sed dum contrahitur sub conditione impossibili deest actualis consensus nec unquam est futurus.

Ob hanc rationem Matrimonium in utroque foro fore irritum, quando uterque contrahentium aut alteruter ostentam à se conditionem ignoravit esse impossibilem, tradit Sanch. *L. 5. de Matrim. Disput. 3. n. 8.* interpretans Capitulum finale intelligendum in conditione impossibili scita ut tali, ac deducens ab actu testandi, qui per *L. servo manumisso ff. de conditionibus indebitis*, censetur nullus sub conditione impossibili, quam putabat possibilem. Ampliat n. 16. Primò quando constat joco adjectam esse: tunc enim defuit animus. Secundò ob eandem rationem, si constat serio esse ap-

positam, unde sicut alij contractus vitiantur ita matrimonialis, quare *Cit. Cap. fin.* habet duntaxat locum in casu, quo contrahentium intentio est dubia, seu aliunde non constat, an joco, vel serio sit adjecta, tunc enim pro favore matrimonij est pronuntiandum *Cap. fin. de sen-*

tentia, & re judicata ad evitanda animarum pericula, ac damna, quæ ex matrimonij validè contracti dissolutione solent oriri, igitur tunc præsumitur consensus & conditio adjecta potiùs joco, quam serio animo dissentendi.

§. IV.

De quibusdam Legatis ac testamentis conditionatis.

222 **Q**uæres primò an valeat hæreditas, aut Legatum sub conditione nuptias excludente, quod fieri potest multipliciter, ut constabit ex mox subjiciendis. *Resp.* Primò hæreditas, aut Legatum relictum viduo, aut viduæ sub conditione excludente Matrimonium secundum non rejicitur, quia non turpis, *Novel. 22. Cap. 43. & seq.* Ratio quod sit honestum abstinere à secundis nuptijs, *Can. fin. causa 31. q. Sanch. L. 1. de matrim. Disp. 34. n. 29.*

Secundò eadem conditio adjecta hæreditati, aut legato relicto virgini rejicitur à jure, & habetur pro non adjecta, *Sanch. n. 3. ex L. Titia non nupserit ff. de condit. & demonstr.* quia interest Republicæ, ut hæc augeatur legitimis genitis, unde Virgo, cui Titius legat centum, si nupserit, ducentos si non nupserit, lucratur ducentos nubendo: quia rejicitur ex eadem ratione *per cit. Legem. Sanch. n. 6.* ubi dicit hæc locum habere etiam in foro conscientiæ, cum hæc leges non sint contra Canones,

Tertiò non rejicitur conditio adjecta legato non nubendi sine consilio certæ personæ, quia non minuitur libertas matrimonij, cum non obligetur sequi Consilium, sed solum petere: econtra rejicitur, ut libertati matrimonij præjudicans, ut non ineat matrimonium sine consensu Tertij *Sanch. n. 19. juncto n. 24. ex L. cum tale 72. ff. de condit. & demonstr.* rejiciente expressè conditionem nuptiarum in arbitrium alterius collatam.

Quartò Conditio non nubendi ad tempus certum, dummodò non sit longum v. g. ante 25. annum, aut non cum personis certæ familiæ, vel oppidi vel Provinciæ valida est *Sanch. n. 35.*

Quintò valet conditio prohibens virgini nuptias in favorem causæ piæ, *Sanch. n. 34.* ubi si mille legentur Titia, si non nupserit, dentur verò Ecclesiæ alterive piæ causæ, si nupserit, quia pia causa aequiparatur libertati, sed favore libertatis valet dicta conditio, nempe si Titia nupserit, talis servus liber sit *L. Titio 96. §. 1. ff. Cod.*